

VÝSKUM VÝUČBOVÝCH ŠTÝLOV UČITEĽOV ESP NA VYSOKEJ ŠKOLE

PhDr. Sandra Kotlebová

Názov dizertačnej práce: **Výučbové
štýly učiteľov ESP na vysokej škole**

OBSAH

- **ÚVOD**
- **VÝSKUMNÉ CIELE**
- **VYMEDZENIE TEORETICKÉHO A KONCEPTUÁLNEHO RÁMCA**
- **DELENIE VÝUČBOVÝCH ŠTÝLOV**
- **VÝSKUMNÉ OTÁZKY**
- **METODOLÓGIA**
- **ZHROMAŽĎOVANIE A ŠTRUKTÚROVANIE DÁT**
 - Pozorovanie**
 - Dotazníky a rozhovory**
- **ANALÝZA A INTERPRETÁCIA DÁT**
- **PÍSANIE VÝSKUMNEJ SPRÁVY**

ÚVOD

- **Celoživotné vzdelávanie** – systematické, cieľavedomé, efektívne, užitočné
- Rada Európy - 37 kľúčových kompetencií v oblastiach: **učenie**, objavovanie, myslenie a uvažovanie, komunikácia, kooperácia, práca a adaptácia + **plurilingvalizmus (materinský jazyk + 2)**
- **ANGLIČTINA** = lingua franca
- Vysoká škola – **ESP = English for specific purposes**
- Determinanty **výučbového štýlu učiteľa ESP**
- **Efektivita a kvalita výučby na VŠ**

VÝSKUMNÉ CIELE

Dizertačná práca: hľadanie jedinečného skôr ako o zisťovanie zákonitostí = podstata kvalitatívneho výskumu: zisťovanie motívov, emócií, hľadanie nápadov a inšpirácie

- aký typ učiteľa prevláda medzi vybranými učiteľmi ESP
- aké determinanty vplývajú na ich štýl výučby
- aký typ VŠ učiteľa najviac vyhovuje požiadavkám študentov a prečo
- overiť alebo vyvrátiť predpoklad, že výučbový štýl VŠ učiteľa sa významnou mierou podieľa na účinnosti jeho výučby - kvalita výučby na VŠ

- **PRAKTICKÉ CIELE:** učiteľov zapojiť do výskumu nie jednostranne, ako pozorovaných účastníkov, ale aj participačne, ako bádateľov, ktorí budú ochotní prijať výsledky nášho výskumu a prenesú ich do vlastnej sebareflexie s cieľom modifikovať spôsob, prístup, techniky a metódy, ktoré vo svojej praxi používajú.
- **OSOBNÉ CIELE:** ako zlepšiť a zefektívniť svoj výučbový štýl na základe sebareflexie

VYMEDZENIE TEORETICKÉHO A KONCEPTUÁLNEHO RÁMCA

- heuristická fáza: desk research
- kľúčové pojmy:

vyučovací štýl/výučbový štýl

učiteľove poňatie výučby

učiteľove pedagogické myslenie

sebareflexia

DELENIE VÝUČBOVÝCH ŠTÝLOV

Gary D. Fenstermachera a Jonas F. Soltisa – ***Vyučovací styly učitelů*** (Thinking about education: approaches to teaching; prel. Karel Starý)

„Soulad s určitou teorií vyžaduje reflektovat vlastní epistemologickou pozici, protože ta je zpravidla založena na hluboce zakořeněných vyznávaných hodnotách.“

Ciele: kriticky zhodnotiť svoj vlastný štýl, porozumieť jeho prednostiam a nedostatkom, u študentov učiteľstva si svoj štýl vytvárať

5 súčastí výučby:

MAKER – M (method = vyučovacia metóda), A (awareness = vlastnosti a potreby žiaka), K (knowledge = znalosti), E (ends = ciele), R (relationships = vzťahy, interakcie)

- **Exekutívny učiteľ** - M + K; A, E, R
- **Učiteľ facilitátor** – A + E; M, K, R
- **Liberálny učiteľ** – K+ E; M, A, R

- „dobrá výučba na VŠ“ – 6 princípov (Paul Ramsden):
 - ✓ kvalita výkladu a ovplyvňovanie študijných záujmov študentov
 - ✓ záujem o študentov
 - ✓ rešpektovanie študentov a ich učenia
 - ✓ jasné ciele a intelektuálne podnety
 - ✓ samostatnosť a aktívne zapojenie študentov do výučby
 - ✓ učenie sa od študentov.

VÝSKUMNÉ OTÁZKY

- Aký **výučbový štýl** volia VŠ učitelia ESP a prečo?
- Ktoré **aspekty** determinujú štýl výučby?
- Ktoré **determinanty** ovplyvňujú učebný štýl VŠ učiteľa najviac a prečo?
- Ktoré determinanty ovplyvňujú učebný štýl VŠ učiteľa najmenej a prečo?
- Ako vysvetľujú VŠ učitelia svoje **poňatie výučby**?
- Aký vplyv má výučbový štýl učiteľa ESP na dodržanie **princípov dobrej VŠ výučby** podľa Ramsdena?
- Ako vnímajú a definujú konkrétny výučbový štýl **študenti**?
- Aký výučbový štýl považujú študenti za **efektívny a prečo**?
- Ako ovplyvňuje učiteľova **sebareflexia** jeho výučbový štýl?

METODOLÓGIA

- **prípadová štúdia (case study)** – 5 ilustratívnych príkladov z praxe
- forma: **konštruktivistická (interpretatívna)** štúdia
- **intrinzitný** charakter - vnútorný záujem na prípadoch
- nehľadáme objektívnu realitu, ale popisovať sociálnu realitu z hľadiska pohľadu jej aktérov, teda učiteľov ESP
- **deskriptívna** - „ako?“
- **exploratívna** – „prečo?“ – vysvetlenia (praktické a osobné ciele)
- **viacpočetná (multiple/ collective)** - aplikovaná na všetky prípady, bude vychádzať z pozorovaní a rozhovorov s nimi a bude popisovať, čo majú konkrétni učitelia ESP spoločné a v čom sa ich štýly výučby líšia
- závery, vysvetlenia - „prečo?“

ZHROMAŽĎOVANIE A ŠTRUKTÚROVANIE DÁT

Pozorovanie

- zámerný výber – 5 VŠ učiteľov ESP
- 1 semester 5 – 10 seminárov – 3. r. BC stupňa
- pozorovať zmeny, postupy a rôznorodosť výučbových techník a metód zo strany učiteľa a tiež progres a zmeny znalostí u študentov
- problémy:
 - ✓ naša prítomnosť na seminároch (eliminuje sa z dôvodu našej častej prezencie na vyučovacích hodinách)
 - ✓ vonkajšie prejavy interakcií účastníkov výskumu

Dotazníky

- otázky: otvorené, polootvorené a zatvorené (najobľúbenejšie: dichotomické)
- Likertova škála – 6 stupňov
- autentické výpovede – otvorené a polootvorené otázky
- 40 min, lieviový princíp
- zásady: validita, reliabilita, zrozumiteľnosť
- sprievodný list

Rozhovory

- časový priestor a ochota účastníkov výskumu
- min. 1 skupinový rozhovor so študentmi
- hĺbkový (in-depth) rozhovor s každým učiteľom

ANALÝZA A INTERPRETÁCIA DÁT

trianguláciu výskumných metód:

- zúčastnené pozorovanie výučby
- rozhovory s učiteľmi a študentmi
- dotazníky pre učiteľov a študentov

PÍSANIE VÝSKUMNEJ SPRÁVY

- dejovosť
- chronologické usporiadanie
- pointa
- vedeckosť
- nesmie podľahnúť fabulácii
- začneme písať hneď od vstupu do terénu, aby sme tieto princípy dodržali

THANK YOU FOR YOUR ATTENTION

san.kotlebova@gmail.com